КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З КУРСУ «ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА»

Критерії оцінювання навчальних досягнень розроблені відповідно до Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, наказу МОН від 21.08.2013 №1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 1009 від 19.08.2016) [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1222729-13/stru.

- При розробці критеріїв оцінювання враховано вимоги навчальної програми з громадянської освіти: Громадянська освіта. Навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів (затверджено наказом МОН України від 07.06.2017 № 804), розміщена на офіційному веб-сайті МОН: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv

Критерії оцінювання, запропоновані МОН, є загальними і використовуються як основа, своєрідний каркас, за допомогою якого вибудовується система оцінювання.

ПРАВИЛА І ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З КУРСУ «ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА»

Оцінювання є невід'ємною частиною процесу навчання. Оцінювання результатів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти урегульовано такими документами:

- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);
- Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 №2 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 N° 621), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;
- Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496.

Основними видами оцінювання з громадянської освіти є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання.

В організації щоденного освітнього процесу з громадянської освіти застосовується не тільки ***поточне***, а і ***формувальне оцінювання*** (тобто оцінювання для навчання), яке передбачає надання учням підтримки, коригує засоби та методи навчання у випадку виявлення їх неефективності, визначає подальші цілі.

Формувальне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності,

забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості, є невід'ємним складником процесу та здійснюється постійно. Серед шляхів формувального оцінювання вчитель організовує самооцінювання та взаємооцінювання учнями успішності роботи.

Крім вище зазначених видів оцінювання вчитель застосовує ***підсумкове оцінювання*** (тематичне, семестрове та річне). Підсумкова оцінка за семестр виставляється з урахуванням результатів тематичного оцінювання.

При виставленні *тематичної оцінки* враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми (усна відповідь, тестування, оцінка за практичне заняття, самостійну роботу, участь у дискусії, написання есе, виконання дослідження, презентації тощо).

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставлення річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання.

Курс громадянської освіти особливий тим, що головна увагу в ньому приділяється не стільки здобуттю учнями/ученицями нової інформації, скільки виробленню навичок, умінь та формуванню ціннісних орієнтацій людини і громадянина. Оцінювання у громадянській освіті орієнтовано насамперед на діяльнісний компонент навчання, як-от вміння учня/учениці дебатувати, написання есе, проведення дослідження, організації кампаній з адвокації тощо.

Оцінювання відіграє однаково ключову роль у громадянській освіті поряд із навчанням, оскільки самі принципи, форма і процес оцінювання можуть сприяти формуванню громадянської компетентності учнів. При цьому, оцінювання повинне надавати учням можливість самим аналізувати власний поступ, приймати рішення щодо вдосконалення власних навичок, а також спонукати до управління процесом їхнього навчання – і становлення як активних громадян демократичного суспільства. Активна участь учнів/учениць у процесі оцінювання дозволяє перетворити цей процес на ефективний інструмент навчання.

Таким чином, важливим є не стільки підсумкове оцінювання (підсумкове, яке дозволяє оцінити рівень компетентності, як-от підсумкове тестування), а насамперед постійне оцінювання (формувальне, що дозволяє відслідковувати розвиток компетентностей у процесі навчання, як-от зворотній зв'язок), яке сприяє покращенню якості навчально-виховного процесу і дозволяє спланувати траєкторію досягнення навчальних цілей відповідно до потреб та поступу кожного учня. Ефективним способом залучення учнів/учениць є самооцінювання та взаємне колегіальне оцінювання у класі

(peer assessment) – методи, які дозволяють учням брати на себе відповідальність за власне навчання, а також сприяють детальному ознайомленню учнів/учениць із критеріями оцінки, активному засвоєнню вивченого.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з громадянської освіти здійснюється за 12-ти бальною шкалою.

Під час оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з громадянської освіти враховується рівень сформованості громадянської компетентності школярів/школярок, зокрема:

- *соціально-комунікативної*: вміння й навички спілкування та встановлення конструктивних відносин між людьми, діалогу і громадського обговорення суспільних проблем;
- *інформаційно-медійної*: вміння критично мислити; навички пошуку, аналізу та оцінки інформації, критичної оцінки медіаповідомлень на основі аналізу джерел, соціальної ситуації;
- *розв'язання соціальних конфліктів, проблем*: уміння розв'язувати соціальні суперечності; формування установки на толерантне розв'язання конфліктів;
- *відповідального соціального вибору й прийняття рішення*: готовність до ухвалення обґрунтованого рішення на основі усвідомленого й виваженого вибору;
- *громадянської участі*: установка на відповідальну суспільну діяльність; навички участі в соціальних та політичних процесах.

Такі ж критерії, правила та процедури оцінювання здобувачів освіти з громадянської освіти застосовуються для учнів, що здобувають освіту за індивідуальною формою навчання (екстернат, сімейне навчання, педагогічний патронаж).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
З КУРСУ «ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА»

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з громадянської освіти здійснюється за 12-ти бальною шкалою.

Рівень	**Бал**	**Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти**
	1	Учень/учениця не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань теми, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ та процесів, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. Не вміє висловити власну думку. Не виявляє власного ставлення до суспільних явищ та процесів. Не може провести елементарне самооцінювання власної діяльності за зразком.
	2	Учень/учениця не в змозі викласти зміст більшості питань теми, не має розуміння основних понять. Одним простим реченням передає зміст незначної частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання в тексті підручника. Не вміє висловити власну думку. Не виявляє власного ставлення до суспільних процесів та явищ. За допомогою вчителя може провести елементарне самооцінювання власної діяльності за зразком.
	3	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює незначну частину навчального матеріалу одним-двома простими реченнями. Допускає істотні помилки при відтворенні матеріалу теми. Називає декілька основних понять теми. Не має розуміння більшості основних понять. Не вміє висловити власну думку. Не виявляє власного ставлення до суспільних процесів. За допомогою вчителя може провести елементарне самооцінювання власної діяльності за зразком.
С е р е д	4	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, допускає істотні помилки. Називає основні поняття теми. Має поверхневе розуміння більшості основних понять. Здатний з неточностями дати визначення незначної частини ключових понять. Не вміє висловити власне ставлення до окремих суспільних явищ і процесів. Вміє провести елементарне самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання за зразком.

н і й	5	Учень/учениця у цілому відтворює частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст. Має розуміння незначної частини ключових понять та дає їм визначення. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком. Виявляє власне ставлення до окремих суспільних явищ і процесів. Вміє провести елементарне самооцінювання власної діяльності та взаємооцінювання за зразком.
	6	Учень/учениця відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст. Має розуміння частини ключових понять та дає їм визначення. Без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання навчального курсу, правильно використовує частину ключових поняття, аналізує прості життєві ситуації. Виявляє власне ставлення до окремих суспільних явищ і процесів. Вміє провести елементарне самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання.
Достатній	7	Учень/учениця має знання і розуміння половини навчального матеріалу, знає значну частину основоположних теорій і фактів. Має розуміння, називає загальні риси та ознаки половини ключових понять та дає їм визначення. більшості основних понять. Виявляє власне ставлення до окремих суспільних явищ і процесів, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. За допомогою вчителя може зробити елементарні висновки та узагальнення. Вміє провести самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання.
	8	Учень/учениця має знання і розуміння більшої частини навчального матеріалу, знає більшість основоположних теорій і фактів. Вміє застосовувати отримані знання, уміння та навички у стандартних ситуаціях. Має розуміння, називає загальні риси та ознаки більшості ключових понять та дає їм визначення. Виявляє власне ставлення до окремих явищ і подій, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Формулює і висловлює власну думку щодо окремих суспільних явищ і процесів. Уміє підтверджувати одним-двома аргументами висловлене судження. За допомогою вчителя може зробити аналіз окремих суспільних явищ і процесів. Самостійно робить елементарні висновки та узагальнення. Вміє провести самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання.
	9	Учень/учениця має достатні знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу, знає більшість основоположних теорій і фактів. Має розуміння, називає загальні риси та ознаки ключових понять, дає їм визначення. Виявляє власне ставлення до окремих явищ і процесів, вдало застосовує приклади на підтвердження певних думок. Формулює та висловлює власну думку щодо окремих явищ і подій. Уміє підтверджувати аргументами висловлене судження. Володіє навичками систематизації та аналізу інформації. Уміє встановлювати

		елементарні логічні, та причинно-наслідкові зв’язки між окремими суспільними явищами та подіями. Самостійно робить висновки та узагальнення. Має навички участі в дискусії. Демонструє здатність підбирати необхідну інформацію до уроку. Вміє провести самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання.
Високий	10	Учень/учениця має знання і розуміння всього навчального матеріалу, знає основоположні теорії і факти. Вільно оперує основними поняттями. Застосовує набуті громадянознавчі знання та навички у практичній діяльності. Уміє самостійно підбирати необхідну інформацію до уроку, використовуючи різні джерела інформації, в тому числі цифрові технології. Виявляє уміння аналізувати, систематизувати інформацію з різних джерел, встановлювати логічні, та причинно-наслідкові зв’язки між суспільними явищами та процесами. Використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією. Висловлює власне ціннісне ставлення до суспільних явищ і процесів у ході дискусій, дебатів, рольових ігор, обговорень життєвих ситуацій. Має навички критичного мислення. Вміє провести самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання за самостійно визначеними критеріями.
	11	Учень/учениця має глибокі знання навчальної програми курсу та на високому рівні володіє навичками їх застосування у нестандартних практичних ситуаціях. Вільно оперує основними поняттями. Уміє самостійно підбирати необхідну інформацію до уроку, використовуючи різні джерела інформації, в тому числі цифрові технології. Виявляє уміння критично аналізувати, систематизувати та оцінювати інформацію з різних джерел, встановлювати логічні та причинно-наслідкові зв’язки між суспільними явищами та процесами, набувати нових компетентностей залежно від власних та суспільних потреб. Висловлює власне ціннісне ставлення до суспільних явищ і процесів у ході дискусій, дебатів, рольових ігор, обговорень життєвих ситуацій. Відстоює власну позицію, застосовуючи знання з різних галузей. Використовує власні докази із самостійною і ґрунтовною аргументацією. Уміє критично та аналітично мислити, визначати проблему та бачити шляхи її розв'язання. Займає активну життєву та громадянську позицію. Бере активну участь у соціальних проєктах. Вміє провести самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання за самостійно визначеними критеріями, пропонує шляхи покращення результатів власної діяльності.

	12	Учень/учениця має системні знання навчальної програми курсу та на високому рівні володіє навичками їх застосування у нестандартних практичних ситуаціях. Вільно оперує основними поняттями. Уміє самостійно підбирати необхідну інформацію до уроку, використовуючи різні джерела інформації, в тому числі цифрові технології. Виявляє уміння критично аналізувати, систематизувати та оцінювати інформацію з різних джерел, встановлювати логічні та причинно-наслідкові зв'язки між суспільними явищами та процесами, набувати нових компетентностей залежно від власних та суспільних потреб. Демонструє активну життєву та громадянську позицію. Виявляє власне ціннісне ставлення до суспільних явищ і процесів, наводить чіткі аргументи на підтвердження власної думки. Володіє навичками соціальної взаємодії, вмінням самостійно аналізувати різноманітні ситуації, перш за все у своєму життєвому середовищі, вмінням самостійно приймати відповідальні рішення і діяти у правовому полі, конструктивно взаємодіяти з суспільством. Уміє критично та аналітично мислити, вести конструктивний діалог, співпрацювати з іншими, знаходити компроміс, поважати думку інших, проявляти толерантність, емпатію. Ініціює та має досвід участі у соціальних проєктах. Має власне бачення важливих соціальних та громадянських проблем, виявляє розуміння шляхів їх розв'язання. Демонструє практичні навички повсякденного громадянського досвіду – партнерства, взаєморозуміння, лідерства й поваги до інших, ініціативності у прийнятті рішень, відповідальності у спільній діяльності. Вміє провести самооцінювання власної діяльності, взаємоцінювання за самостійно визначеними критеріями, пропонує шляхи покращення результатів власної діяльності.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з курсу «Громадянська освіта» за представлення результатів (презентацію) групового дослідження (проєкту) або індивідуального повідомлення (повідомлення/реферату)

Рівень	Бал	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
	1	Презентація (повідомлення, реферат) наявні, але завантажені з Інтернету і не представлені.
	2	Ідеї у презентації (повідомленні, рефераті) виражені нечітко. Тема визначена нечітко і не розроблена. Презентація (повідомлення, реферат) не має структури. Порушуються більшість прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).
	3	Більшість ідей у презентації (повідомлення, реферату) виражені нечітко. Тема визначена нечітко і розроблена з помилками. Презентація (повідомлення, реферат) має неясну структуру або взагалі її не має. Зустрічається багато порушень прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).
	4	Незначна частина ідей презентації (повідомлення, реферату) подані таким чином, що свідчать про глибокі знання учня про предмет. Тема презентації (повідомлення, реферату) визначена нечітко, і не розроблена достатнім чином. Презентація (повідомлення, реферат) має нечітку структуру (поділи) і організована у незначній мірі. Зустрічаються непоодинокі порушення прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).

	5	Менше половини ідей презентації (повідомлення, реферату) подані таким чином, що свідчать про глибокі знання учня про предмет. Тема презентації (повідомлення, реферату) визначена нечітко, і погано добре розроблена. Презентація (повідомлення, реферат) має нечітку структуру (поділи) і недостатньо організована. Зустрічаються окремі порушення прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).
	6	Біля половини ідей презентації (повідомлення, реферату) подані таким чином, що свідчать про глибокі знання учня про предмет. Тема презентації (повідомлення, реферату) визначена нечітко, і недостатньо добре розроблена. Презентація (повідомлення, реферат) має нечітку структуру (поділи) і недостатньо добре організована. Не приділяється достатньої уваги дотриманню прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).
Достатній	7	Більшість ідей презентації (повідомлення, реферату) подані таким чином, що свідчать про значні знання учня про предмет і вміння у більшості випадків мислити логічно. Тема презентації (повідомлення, реферату) доволі чітко визначена і гарно розроблена, але зустрічаються помітні порушення логіки в розповіді. Презентація має структуру (поділи), має ознаки організації. Дотримано біля половини прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).

	8	Більшість ідей презентації (повідомлення, реферату) подані таким чином, що свідчать про достатньо глибокі знання учня про предмет і здатність мислити логічно. Тема презентації (повідомлення, реферату) доволі чітко визначена і добре розроблена, але зустрічаються порушення логіки в розповіді. Презентація (повідомлення, реферат) має структуру (поділи), задовільно організована. Дотримана значна частина прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).
	9	Більшість ідей презентації (повідомлення, реферату) подані таким чином, що свідчать про глибокі знання учня про предмет і здатність мислити логічно. Тема презентації (повідомлення, реферату) чітко визначена і добре розроблена, але зустрічаються порушення логіки в розповіді. Презентація (повідомлення, реферат) має структуру (поділи), гарно організована. Дотримані більшість прийнятих норм культури проведення презентації (повідомлення, реферату).

	10	Переважна більшість ідей подані таким чином, що демонструють значні знання учня про предмет і здатність мислити логічно. Тема презентації (повідомлення, реферату) доволі чітко визначена і задовільно розроблена. Презентація (повідомлення, реферат) має ясну і логічну структуру (поділи), у достатній мірі організована. Дотримані прийняті норми культури презентації (повідомлення, реферату).
	11	Ідеї подані таким чином, що демонструють значні знання учня про предмет і здатність мислити логічно. Тема презентації (повідомлення, реферату) доволі чітко визначена і гарно розроблена. Презентація (повідомлення, реферат) має ясну і логічну структуру (поділи), добре організована. Дотримані прийняті норми культури презентації (повідомлення, реферату).
	12	Усі ідеї подані таким чином, що демонструють глибокі знання учня про предмет і здатність мислити логічно. Тема презентації (повідомлення, реферату) чітко визначена і добре розроблена. Презентація (повідомлення, реферат) має ясну і логічну структуру (поділи), добре організована. Дотримані прийняті норми культури презентації, автори творчо підійшли до її оформлення (повідомлення, реферату) та представлення.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

з курсу «Громадянська освіта»

за участь у дискусії/дебатах

Рівень	Бал	Характеристика навчальних досягнень здобувача освіти
Початковий	1	Учень (учениця) не розуміє тему дискусії, не володіє знаннями з цієї теми.
	2	Учень (учениця) частково розуміє тему дискусії/дебатів, володіє незначними знаннями з цієї теми.
	3	Учень (учениця) розуміє тему дискусії/дебатів, але володіє незначними знаннями з цієї теми. Висловлює короткі речення «так-ні».
	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу за темою дискусії/дебатів, одним-двома простими реченнями, формулює власну думку.
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал за темою дискусії/дебатів, здатний з помилками й неточностями формулювати власну точку зору.

	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу за темою дискусії/дебатів. Його (її) думки правильні, але недостатньо осмислені. Під час дискусії вміє застосовувати метод аналогії. Учень (учениця) у цілому правильно використовує окремі терміни, аналізує прості життєві ситуації.
	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал за темою дискусії/дебатів, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади/аргументи на підтвердження певних думок.
	8	Учень (учениця) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між соціальними (політичними, економічними) явищами та процесами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Думки його (її) логічні, хоч і мають неточності.
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у ході дискусії/дебатів, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази/аргументи із самостійною і правильною аргументацією.
Високий	10	Учень (учениця) має повні, глибокі знання за темою дискусії/дебатів, здатний(а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Висновок лише частково відповідає тезі або лише частково пов’язаний з аргументами та прикладами.
	11	Учень (учениця) має ґрунтовні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм та правил ведення дискусій/дебатів, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, доводити власну точку зору.
	12	Учень (учениця) має системні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм та правил ведення дискусій, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення. Ґрунтовно викладає питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела інформації зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у ході дискусій/дебатів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
з курсу «Громадянська освіта»
за виконання презентації

Рівні навчальних досягнень	**Бали**	**Критерії навчальних досягнень учнів**
Початковий	1	Учень (учениця) використав матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми.
	2	Учнем (ученицею) тема не розкрита, відсутні аспекти теми, є порушення логічного викладення.
	3	Учень (учениця) використали як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, тема не розкрита.
Середній	4	Учень (учениця) відтворює невелику частину навчального

		матеріалу теми, пояснюючи терміни, подані в тексті презентації, тема розкрита частково, є наявність орфографічних та технічних помилок.
	5	Учень (учениця) робота, не відрізняється авторською індивідуальністю, процес розв'язання теми неповний і неточний, використані як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, робота списана, або скопійована з інтернету.
	6	Учень (учениця) демонструє точне розуміння завдання, але викладені аспекти теми частково, установлювати послідовність подій, стилю в оформленні не дотримано, не використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі допускають не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
Достатній	7	Учень (учениця) демонструє точне розуміння завдання частково розкриває тему і головні аспекти теми презентації, наявні не грубі помилки з точки зору орфографії та стилю, нераціонально використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань.
	8	Учень (учениця) розкриває тему і головні аспекти теми презентації, грамотна робота з точки зору орфографії, але наявність невідповідності в кольоровій гамі, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації, доповідачі допускають не грубі мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
	9	Учень (учениця) розкриває тему і головні аспекти теми презентації, оперує навчальним матеріалом, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робота має витриманий єдиний стиль, кольорова гама, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації, в роботі наявні авторські знахідки.
Високий	10	Учень (учениця) повно, логічно розкриває тему і головні аспекти теми презентації. Учень (учениця) раціонально використав можливості комп'ютерної анімації, витримав єдиний стиль. Прослідковується повна самостійність під час виконання роботи. Під час захисту впевнено тримається перед аудиторією, володіє культурою мовлення, дотримується регламенту, утримує увагу аудиторії, рецензує відповіді учнів.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, доповідач демонструє ерудицію, відображає інтегровані зв'язки. Прослідковується повна самостійність під час виконання роботи. Під час захисту впевнено тримається перед

		аудиторією, володіє культурою мовлення, дотримується регламенту, утримує увагу аудиторії, рецензує відповіді учнів.
	12	Робота унікальна, містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів, доповідач прагне досягти високих результатів, готовий до дискусії.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

з курсу «Громадянська освіта»

за написання есе

Рівні навчальних досягнень	**Бали**	**Критерії навчальних досягнень учнів**
Початковий	1	Побудова есе не відповідає запропонованій темі; не наведено жодного аргументу або робота списана з інтернету і є плагіатом.
	2	Учень (учениця) в роботі називає висловлення, які характеризуються фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні або робота списана з інтернету і є плагіатом.
	3	Учень (учениця) виконує роботу частково, есе відповідає запропонованій темі, але наведені аргументи не випливають з нього; приклади подій не є доречними, висновок сформульовано нечітко, або не вірно або робота списана з інтернету і є плагіатом.
	4	
Середній		Учень (учениця) порушує послідовності побудови есе, має обсяг роботи менше половини від норми, висновок лише частково відповідає темі або не пов’язаний з аргументами.
	5	Учень (учениця) не повністю розкриває тематику, наведено один суспільний факт або подія, не чітко розрізняється основна та другорядна інформація, висновок лише частково відповідає темі есе, учень з допомогою вчителя відтворює основний зміст теми.
	6	Учень (учениця) самостійно розкриває фактичний матеріал теми, есе сприймається як цілісний твір, ідея зрозуміла, але нечітка, висновок лише частково відповідає темі.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює матеріал теми зв’язний з елементами самостійних суджень в тексті, формулює чітко ідею, яка відповідає запропонованій темі, наводить один-два доречні аргумент (причини, наслідки, значення), використовує документи як джерело знань висновок відповідає запропонованій темі.

	8	Учень (учениця) самостійно будує достатньо повне, осмисленевисловлення, загалом ґрунтовно висвітлює тему, формулює тезу, що відповідає запропонованій темі, наводить доречні аргумент, але приклади не конкретизовані, висновок відповідає темі.
	9	Учень (учениця) будує послідовний, повний, логічно викладений текст, оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Наводить доречні аргументи. Використовує знання з різних галузей для вирішення навчальної проблеми, наводить приклади, виявляє розуміння суспільних процесів.
		Учень (учениця) будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, аргументує різні погляди на проблему, використовує знання з різних галузей для вирішення нової навчальної проблеми, наводить приклади, виявляє розуміння суспільних процесів, робить аргументовані висновки, спираючись на джерельну базу.
Високий	10	
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов’язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, може співвідносити суспільні процеси
	12	Учень (учениця)створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до тематики, повно, вичерпно висвітлює тему, вправно формулює ідею, аналізуючи різні погляди, самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них, уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, користується історичними джерелами, аналізує та узагальнює їх.